

[Aksel Larsen.]

Men den sidder unægtelig, som hr. Peter Nielsen har sagt, ved statens ror. Så er det spørgsmålet, om den nu efter de forandringer, der er sket, har fået viljen og kraften til også at fatte om statsroret og styre ikke venstres og de konservatives kurs, men styre sin egen kurs, styre den rette kurs.

Venstre og de konservative synes at frygte for, at noget sådant er ved at ske, og i det lys skal vi vel se deres desperate forsøg på at foreskrive, at roret skulle surres, så kursen ikke kunne lægges om.

Hvad skete der ved kommunevalget? Der skete jo i en vis henseende ingen væsentlige forskydninger, for så vidt som det, man kan kalde forholdet mellem, skal vi sige den borgerlige blok og den socialistisk betonede blok her i landet, ikke blev forskubbet. Naturligvis kan det konservative folkeparti glæde sig over en vis fremgang ved kommunevalget og se stort på, at det havde tilbagegang andre steder, f. eks. i min kommune, Frederiksberg. Men det ændrer ikke det forhold, at venstres, de konservatives og de uafhængiges stilling ikke blev forbedret. Efter det, der i øvrigt er sket, er det dog særdeles problematisk, om man kan regne det radikale venstre for hørende til en blok med venstre-konservativt fortegn. Jeg synes, at bl. a. hr. Poul Møllers tale her vidner om, at noget sådant regner man ikke med i det konservative folkeparti.

Men der skete naturligvis forskydninger inden for grupperne. Der skete den forskydning, at socialdemokratiet gik noget tilbage, og vi gik noget frem. Men da det var et kommunevalg, hvor vore partier som regel klarer sig dårligere end ved et folketingsvalg, er der ingen grund til at antage, at et folketingsvalg ikke skulle kunne give ikke blot et betydelig bedre resultat, men at arbejderpartierne ved et folketingsvalg skulle have store muligheder for for første gang i dansk historie at erobre folketingsflertallet.

Man har diskuteret meget, hvorfor denne udvikling skete, og det har været sagt, at det var på grund af boligforliget, som gav socialistisk folkeparti en uendelig stor mulighed derved, at vi havde holdt os udenfor. Men nu har vi jo ikke holdt os udenfor. Der var ikke noget, vi ønskede mere end at være

med til forhandlingerne om boligforliget — så var det blevet et adskilligt bedre boligforlig. Det var andre, der ønskede at holde os udenfor. Det er imidlertid ganske klart, at dette boligforlig med alle dets dårlige og ganske få gode sider måtte få sin virkning.

I øvrigt kan jeg ikke tilbageholde den bemærkning, at jeg synes, de 4 partier noget tidligere skulle være blevet klar over, at et sådant forlig skal man ikke slutte. Hermed tænker jeg også på at slutte et boligforlig nedfældet i en protokol, hvor man så bagefter skal slås om, hvordan protokollen skal forstås og fortolkes, for at man derpå i hurtigt tempo skal jage meget udviklede love igennem folketinget, uden at der er tid til virkelig at underkaste dem en tilbunds-gående drøftelse og en omhyggelig undersøgelse. Jeg synes ikke, at man burde forberede lovgivning på et stort område på denne måde — bortset fra at jeg finder, at selve boligforligets indhold stort set var dårligt.

Jeg tror nu ikke, at det var boligforliget alene. Men der er det ved det, at vælgerne i dette land nu igennem en årrække har oplevet det ene firkantede forlig efter det andet, undertiden officielle firkantede forlig, undertiden uofficielle og undertiden forsøg på sådanne forlig, som brast af den ene eller den anden mindre indlysende grund, og vælgerne har oplevet, at hver gang man lavede en firkantet kriseordning af en eller anden art, blev forholdene alligevel ikke bedre og problemerne ikke løst. Jeg tror, man skal vurdere vælgertillkendegivelsen ved kommunalvalgene derhen, at vælgerne ønsker, at denne måde at lave politik på skal ophøre, at politikken skal tilrettelægges her i folketinget ved forhandlinger mellem folketinget og regeringen og ikke ved forhandlinger bag lukkede døre mellem enkelte særligt udvalgte partier. Vælgerne ønsker demokratisk fornyelse i dansk politik.

Nu er det af hr. Baunsgaard sagt, at skatteforliget blev til et skatteforligs forlis, og det er jo så uendelig rigtigt. Men det, der forliste, var et forlig om merindkomstafgiften. Det var et momsforlig, der forliste, et forlig, der ikke kunne gennemføres. Det er jo snart en gammel historie. Man begyndte at tale om en meroms i 1964. Man stillede i udsigt, at den kunne være